

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Από το 1976, ταυτόχρονα σχεδόν με την έναρξη των εργασιών ανασφάλισης στην Ακρόπολη, λειτουργεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής Συντηρήσεως Μνημείων Ακροπόλεως (ΕΣΜΑ) ειδικό Γραφείο Τεκμηρίωσης, με σκοπό την αρχειοθέτηση και τη διαχείριση των διαφορετικού τύπου τεκμηρίων (σχεδίων, φωτογραφιών, μελετών κ.ά.), που παράγονται από τους ειδικούς κατά την εκτέλεση των έργων. Σήμερα το πρότυπο αυτό Γραφείο Τεκμηρίωσης υπάγεται στη νεοσύστατη Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακροπόλεως (ΥΣΜΑ) – ειδική περιφερειακή Υπηρεσία του ΥΠΠΟ, που από το 1999 έχει αναλάβει την οργάνωση και την εκτέλεση των έργων ανασφάλισης των μνημείων της Ακροπόλεως, υπό την επιστημονική εποπτεία της ΕΣΜΑ. Το Γραφείο διαχειρίζεται ένα σύνθετο αρχείο που αποτελείται από σχεδιοθήκη, φωτοθήκη και εξειδικευμένη βιβλιοθήκη σε θέματα ανασφάλισης, αποκατάστασης και συντήρησης μνημείων. Στην τελευταία συνέντευξη του αφιερωμένου της στήλης σε επιλεγμένα αρχαιολογικά συστήματα πληροφόρησης στην Ελλάδα, η Φανή Μαλλούχου-Τυφάο και ο Γιάννης Αλεξόπουλος μας παρουσιάζουν τις αρχές σχεδιασμού και την εξέλιξη των συστημάτων ηλεκτρονικής διαχείρισης και πρόσβασης στο υλικό του αρχείου.

Η βάση δεδομένων για την τεκμηρίωση των αναστηλωτικών εργασιών στην Ακρόπολη. Συνέντευξη με τη Φανή Μαλλούχου-Τυφάο και τον Γιάννη Αλεξόπουλο.

Ποιο είναι το έργο του Γραφείου Τεκμηρίωσης της ΥΣΜΑ και ποια ανάγκες οδήγησαν στην ανάπτυξη ενός ηλεκτρονικού συστήματος καταγραφής και διαχείρισης του αρχαιολογικού υλικού;

Όπως είναι γνωστό, από τα κύρια χαρακτηριστικά των έργων αναστήλωσης και συντήρησης που εκτελούνται από το 1975 στην Ακρόπολη, με την επιστημονική ευθύνη και εποπτεία της Επιτροπής Συντηρήσεως Μνημείων Ακροπόλεως (ΕΣΜΑ), είναι η λεπτομερής τεκμηρίωση των εργασιών σε όλες τις φάσεις τους. Η τεκμηρίωση των αναστηλωτικών εργασιών επιτάσσεται από τον διεθνώς ισχύοντα Χάρτη Αποκαταστάσεως των Μνημείων της Βενετίας του 1964, τον οποίο ακολουθεί η ΕΣΜΑ στα έργα της. Επίσης συνδέεται στενά και με μια από τις βασικές αρχές που έχει θεσπίσει η Επιτροπή Ακροπόλεως στις εργασίες της, εκείνη της ανατρεφειμότητας των επεμβάσεων, τόσο στα μεμονωμένα αρχιτεκτονικά μέρη των μνημείων όσο και στο σύνολο. Η ανατρεφειμότητα επιτυγχάνεται βασικά με την ελαχιστοποίηση των επεμβάσεων στο μνημείο και με την αξιόπιστη και πλήρη τεκμηρίωσή τους.

Η τεκμηρίωση των εργασιών, εκτός φυσικά από τις ημερολογιακές καταγραφές, είναι κυρίως σχεδιογραφική και φωτογραφική. Η σχεδιογραφική τεκμηρίωση περιλαμβάνει αποτυπώσεις των μνημείων πριν και κατά τη διάρκεια των εργασιών, τα σχέδια των στατικών και των φυσικοχημικών διερευνήσεων των μνημείων, τα σχέδια της οργάνωσης των εργασιών και τους φακέλους των αρχιτεκτονικών μελών των μνημείων. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται δελτία σε χαρτόνι σελ-

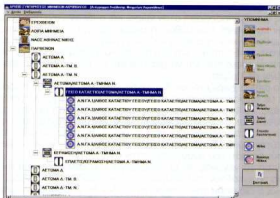
λερ, όπου σχεδιάζονται λεπτομερώς η κατάσταση διατήρησης των μελών και αποτυπώνονται οι επεμβάσεις σ' αυτά (λ.χ. σχεδιάζονται τα συμπληρώματα από νέο πεντελικό μάρμαρο και τα στοιχεία του τιτανίου που τοποθετούνται στα μέλη), χαρτογραφίες, σε διαφανή φύλλα, των διαφόρων ειδών φθόρας που εμφανίζονται στην επιφάνεια των μελών και οι επεμβάσεις συντήρησης (λ.χ. σφραγίσεις ρωγμών, συγκολλήσεις απολειπμάτων) που πραγματοποιούνται. Οι εργασίες τεκμηριώνονται συστηματικά με φωτογραφίες και τα τελευταία χρόνια και με κινηματογραφικές λήψεις.

Από τις πρώτες φροντίδες της Επιτροπής Ακροπόλεως υπήρξε η διαργάνωση – ήδη από το 1976 – ενός συστηματικού αρχείου για τη συγκέντρωση, την καταγραφή και την τακτοποίηση του τεκμηριωτικού υλικού. Στο αρχείο συγκεντρώθηκαν και πληροφορίες για τις παλαιότερες επεμβάσεις στα μνημεία της Ακροπόλεως (βιβλιογραφικές αναφορές, παλιές φωτογραφίες, αντίγραφα εγγράφων και εκθέσεων από άλλα αρχεία) καθώς και οι διάφορες μελέτες, εκθέσεις και εισηγήσεις που καταρτίζονται από τους τεχνικούς επιστήμονες που δουλεύουν στην Ακρόπολη, πριν και κατά τη διάρκεια των επεμβάσεων, και με βάση τις οποίες εκτελούνται οι εργασίες.

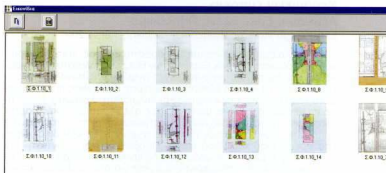
Ήδη το 1987 είχε συγκεντρωθεί ένας μεγάλος αριθμός τεκμηρίων και είχε αρχίσει να διαφαίνεται η ανάγκη μιας αυτοματοποιημένης διαχείρισης τους. Το πρόβλημα έγινε πιο έντονο μετά την ολοκλήρωση του έργου αποκαταστάσεως του Ερεχθείου (1978-1987), οπότε και συγκεντρώθηκε στο αρχείο το μεγαλύτερο μέρος του υφιστάμενου τότε τεκμηριωτικού υλικού της επιβάσεως. Πρόσκειμε ένας προβληματισμός σχετικά με τον τρόπο της καλύτερης εκμετάλλευσης των πληροφοριών που παρέχουν τα τεκμήρια. Βάσει το υλικό είχε τακτοποιηθεί στους φοριαμούς του αρχείου κατά τμήμα του μνημείου και κατά αναστηλωτική φάση (λ.χ. αποαναμιολόγηση μελών, συντήρηση στο έδαφος, ανασυνομιολόγηση στο μνημείο). Ωστόσο το απλό ερώτημα «σε ποιες φωτογραφίες απεικονίζεται το Χ μέλος» θα μπορούσε να αναπληθεί μόνο με μια αναδρομή στο σύνολο του συγκεντρωμένου υλικού. Τότε η Επιτροπή Ακροπόλεως αποφάσισε την ηλεκτρονική διαχείριση του υλικού του αρχείου και τη δημιουργία της πρώτης τράπεζας δεδομένων.

Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά αυτής της πρώτης τράπεζας δεδομένων;

Για τη δημιουργία της τράπεζας δεδομένων επιλέχθηκε, το 1987, το λογισμικό Sigmint, ευρεσιτεχνία της Ecole des Mines de Paris και της Union Minière του Βελγίου, με προσαρμογές για την αναπόκριση του σε ειδικές αρχαιολογικές απαιτήσεις, το οποίο επανειλημμένως είχε χρησιμοποιηθεί σε εφαρμογές αρχαιολογικού περιεχομένου. Για την εγκατάσταση του λογισμικού και την εκπαίδευση του προσωπικού του αρχείου η Επιτροπή Ακροπόλεως συνεργάστηκε με τους ειδικούς στην πληροφορική της Ecole des Mines de Paris, Patrick Mordini και Nadine Olivier. Στο σχεδιασμό της τράπεζας δεδομένων συνεργάστηκε με την καθηγήτρια Anne-Marie Guimier-Sorbets του Centre de Recherches «Archeologie et Systeme d'Information» (Αρχαιολογία και Συστήματα Πληροφόρησης)

1. Το αναλυτικό διάγραμμα με τα μέλη κάθε μνημείου στη νέα βάση δεδομένων.

2. Παράδειγμα εμφάνισης των ψηφιοποιημένων εικόνων από τη σχεδιογραφική τεκμηρίωση ενός αρχιτεκτονικού μέλους – του δεκάτου φανώματος της πρώτης σειράς της ανατολικής σόδας των Προναών.

του Πανεπιστημίου Χ του Παρισιού (Nanterre). Η ελληνογαλλική αυτή επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία υλοποιήθηκε στο διάστημα 1988-1991 από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας της Ελλάδας και το Υπουργείο Εξωτερικών της Γαλλίας αντίστοιχα.

Το λογισμικό Signimi θεωρήθηκε το 1987 ως το προφωρότερο για τις απαιτήσεις της ηλεκτρονικής διαχειρίσιμης του αρχείου της ΕΣΜΑ, με κριτήριο τη δυνατότητα που παρέχει για τη δημιουργία μιας ενιαίας τράπεζας δεδομένων για όλα τα είδη τεκμηρίων του αρχείου, με τη χρήση κοινών πεδίων αναλύσεως των πληροφοριών. Επίσης, κυρίως λόγω της δομής του, η οποία παρέχει τη δυνατότητα μιας δεικνοειδούς, ιεραρχικά δομημένης—έως επτά επίπεδα ανάλυσης— σύνδεσης των πληροφοριών. Η δομή αυτή θεωρήθηκε ιδιαίτερα πρόσφορη για την ανάλυση πολυμετατικών τεκμηρίων, όπως εκείνων των έργων των Ακροπόλεως, με πληροφορίες υπαγόμενες σε ιεραρχικές αξιολογήσεις. Το λογισμικό δηλαδή είχε τη δυνατότητα να οργανώνει τις πληροφορίες σύμφωνα με την ιεραρχική δομή ανάλυσης των μνημείων. Η ευεριστία βασίζεται σε λέξεις-κλειδιά, που προέρχονται από θεσμοδωρούς ορολογίες σχετικές με το τυπικό μέρος παραγωγής των τεκμηρίων (Α.Χ. τίτλος, συντάκτης, χρονολογία κ.λπ.), την ανάλυση των μνημείων (λ.χ. τα τμήματα των μνημείων, τις παλαιότερες επιβεβαιώσεις, τις επιβεβαιώσεις της ΕΣΜΑ, τα χαρακτηριστικά της κατασκευής κ.λπ.) και τις επιβεβαιώσεις σ' αυτά (λ.χ. είδος επιβεβαίωσης, υλικό, μέσον, υπεύθυνος, χρονολογία κ.λπ.). Το κριτήριο αναζήτησης συντασσόταν με συνδυασμό των λέξεων-κλειδιών και λογικών τελεστών. Με το λογισμικό Signimi καταρτίστηκε η τράπεζα δεδομένων της τεκμηρίωσης των εργασιών αναστήλασης του Ερεχθείου (6.000 φωτογραφίες—500 σχέδια).

Ήμερα δεν χρησιμοποιείται πλέον το πρώτο αυτό λογισμικό. Ποιοι λόγοι σας οδήγησαν στην ανάπτυξη της νέας βάσης δεδομένων και ποια είναι τα χαρακτηριστικά της;

Για την ηλεκτρονική ευεριστία της τεκμηρίωσης των υπόλοιπων έργων της Ακροπόλεως κρίθηκε σκόπιμη η αλλαγή του λογισμικού. Ο λόγος που οδήγησε στην αλλαγή του συστήματος ήταν η μη προσαρμογή του Signimi—που ήταν ένα πανεπιστημιακό πρόγραμμα, η ανάπτυξη του οποίου δεν προωθήθηκε— στις νέες δυνατότητες που παρέχει η εξέλιξη των λογισμικών, δηλαδή την ενσωμάτωση και τη διαχείριση εικόνας στις βάσεις δεδομένων, διευκολύνοντας ως προς την εισαγωγή των δεδομένων και περιβάλλον εργασίας windows. Κατά την προετοιμασία των νέων εφαρμογών, σε συνεργασία τους υπεύθυνους για την εκτέλεση των έργων μηχανικούς, κρίθηκε σκόπιμο να ακολουθηθεί ένας νέος σχεδιασμός. Αυτός έχει ως στόχο τη δημιουργία μιας ενιαίας βάσης δεδομένων, που βασίζεται πλέον στην ανάλυση των ίδιων των μνημείων (πρωτόγενη τεκμήρια, εικ.1), σε συνδυασμό με εκείνη των τεκμηρίων των αναστηλωτικών εργασιών (δευτερογενή τεκμήρια, λ.χ. φωτογραφίες, σχέδια). Στη βάση αυτή καταχωρίζονται όλες οι πληροφορίες του συνόλου της τεκμηρίωσης των έργων, τόσο εκείνης που φυλάσσεται στο αρχείο (φωτογραφίες, σχέδια) όσο και εκείνη που βρίσκεται στα ερωτήρια (φάκελοι μελών μνημείων). Τα δευτερογενή αυτά τεκμήρια συσχετίζονται πλέον άμεσα με τα αρχιτεκτονικά μέρη των μνημείων. Τα πλεονεκτήματα του νέου σχεδιασμού είναι προφανή, αφού με την ηλεκτρονική καταχώριση των πληροφοριών που αναγράφονται στους φάκελους των αρχιτεκτονικών μελών των μνημείων παρέχεται αυτό-

ματα η έγκυρη ανάλυση (που έχει γίνει από αυτούς που παράγουν τα τεκμήρια, τους μηχανικούς δηλαδή και τους συντηρητές των έργων) του περιεχομένου του τεκμηριωτικού υλικού του αρχείου. Ταυτόχρονα παρέχεται η εικόνα του αρχιτεκτονικού μέλους με το σύνολο της καταγεγραμμένης τεκμηρίωσής του (εικ. 2 και 3). Κατ' αυτόν τον τρόπο η ηλεκτρονικά καταχωρισμένη τεκμηρίωση συνδέεται άμεσα με την ίδια την εκτέλεση και την εξέλιξη των επιβεβαιώσεων, και η βάση δεδομένων καθίσταται ένα χρήσιμο, υποβοηθητικό εργαλείο στην υπηρεσία των μηχανικών και των συντηρητών των έργων.

Το νέο λογισμικό αναπτύχθηκε από την εταιρεία Athens Technology Center (ATC), η οποία ασχολείται ιδιαίτερα με αρχαιολογικές εφαρμογές και με την οποία υπάρχει μια πολύ καλή συνεργασία. Το νέο σύστημα αποτελείται από τρία αλληλοσυνδεδεμένα αρχεία, εκείνα των αρχιτεκτονικών μελών, των φωτογραφιών και των σχεδίων. Επιδιώχθηκε το νέο λογισμικό να παρέχει τη δυνατότητα ιεραρχικής σύνδεσης των πληροφοριών, η οποία και χρησιμοποιείται κατά την εγγραφή των μνημείων στο αρχείο αρχιτεκτονικών μελών. Το αρχείο των αρχιτεκτονικών μελών είναι ιεραρχικά δομημένο, από το σύνολο (μνημείο) έως το μεμονωμένο αρχιτεκτονικό μέλος. Στο αρχείο αρχιτεκτονικών μελών κάθε εγγραφή συνοδεύεται από ομάδα θεματικών οθονών, όπου περιγράφονται: α) το μέλος, η θέση του ως προς το σύνολο μνημείο, β) τα χαρακτηριστικά της κατασκευής του, γ) τα σωζόμενα ίχνη από τις διάφορες ιστορικές φάσεις του μνημείου, δ) τα σωζόμενα ίχνη από τις παλαιότερες αναστηλωτικές επιβεβαιώσεις, ε) οι τρέχουσες εργασίες της ΕΣΜΑ, στ) τα γνωρίσματα και οι φθορές της επιφάνειας του μαρμάρου, ζ) οι τρέχουσες εργασίες συντήρησης της επιφάνειας του μαρμάρου. Με κάθε πληροφορία ανάλυσης των μνημείων που καταχωρίζεται στις ανωτέρω οθόνες συσχετίζονται τα τεκμήρια που την αντιπροσωπεύουν. Τα άλλα δύο κύρια αρχεία της βάσης, εκείνα των φωτογραφιών και των σχεδίων, εκτός από τα τυπικά στοιχεία ανάλυσης των δευτερογενών τεκμηρίων ενσωματώνονται σε ψηφιακή μορφή και τις εικόνας τους. Τα αρχεία αυτά συσχετίζονται άμεσα με το αρχείο των αρχιτεκτονικών μελών. Μάλιστα υπάρχει δυνατότητα με το μηχανισμό των συσχετίσεων κάθε τεκμήριο, ανάλογα με το περιεχόμενό του, να συνδέεται με την κάθε εικόνη πληροφορίας των ανωτέρω θεματικών οθονών. Κατ' αυτόν τον τρόπο ένα αρχιτεκτονικό μέλος ή ένα υποσύνολο του μνημείου συνοδεύεται και από το υλικό της τεκμηρίωσής του, τόσο ως εικόνα όσο και ως σύνολο πληροφοριών που εμπειρεύονται σ' αυτήν.

Η νέα βάση δεδομένων περιλαμβάνει αυτή τη στιγμή 4.025 εγγραφές αρχιτεκτονικών μελών, 14.000 φωτογραφίες και 2.200 σχέδια. Πολύ σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα δεδομένα της πρώτης βάσης της τεκμηρίωσης του έργου του Ερεχθείου (με το λογισμικό Signimi) έγινε δυνατό να ενσωματωθούν στη νέα εφαρμογή.

Αναφερθήκατε προηγούμενες στη χρήση λέξεων-κλειδιών για την ευεριστία των τεκμηρίων. Πώς αντιμετωπίσατε τα θέματα ανάπτυξης του ελεγχόμενου λεξιλογίου;

Από την εποχή της καταρτίσεως της τράπεζας δεδομένων με το λογισμικό Signimi είχε προκύψει έντονος προβληματισμός για το ζήτημα της χρησιμοποιομένης ορολογίας (ελεγχόμενου λεξιλογίου ή λέξεων-κλειδιά). Η χρήση λεπτομερών ορολογίας οδηγεί πιθανόν σε ακριβέστερες αναζητήσεις, ωστόσο δημιουργεί μεγάλας, δυσχερήσους, θησαυρούς. Αντίθετα, η χρήση γενικών όρων έχει ως

3. Παράδειγμα εμφάνισης ενός δείκτη κατανομής μελών με τη συνοδευτική του αναγνωριστική τεκμηρίωση—λίθος από το νοσηνοανακτολικό γέισο του Παρθενώνα με ανστέβια από την αναστήλαση Μπαλίου.

4. Θόβη εμφάνιση του συνολικού μεγέθους μιας εικόνας στη βάση—επανατοποθέτηση συντηρημένου λίθου στο νοσηνοανακτολικό γέισο του Παρθενώνα.

5. Από την καταγεγραμμένη εικονογραφική τεκμηρίωση των αναστηλτικών εργασιών στη βάση δεδομένων.

6. Πρόταση αναστήλωσης της φαντασματικής οροφής της ανατολικής στοάς των Προπυλαίων από πρόσφατη μελέτη της ΥΣΜΑ.

πιθανό αποτέλεσμα την εξαγωγή, κατά την αναζήτηση, και περριτής πληροφορίας. Γενικά, στην αρχή της κατάρτισης της εφαρμογής υπήρχε μια τάση για χρησιμοποίηση αναλυτικής και λεπτομερούς ορολογίας, η οποία στη συνέχεια απεπλήρωσε. Αυτή τη στιγμή έχει διαμορφωθεί ένας βασικός κορμός ελεγχόμενου λεξιλογίου, ο οποίος, με την εγκατάσταση και την έναρξη της κατάρτισης της εφαρμογής στα τεχνικά γραφεία των εργατοετών στην Ακρόπολη, αναμένεται να εμπλουτιστεί περαιτέρω.

Άλλο αντικείμενο προβληματισμού υπήρξε η γλώσσα που χρησιμοποιείται στο ελεγχόμενο λεξιλόγιο. Γενικά χρησιμοποιούνται όροι δόκιμοι, της λόγιας επιστημονικής παράδοσης, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες χρησιμοποιούνται κατασφαινωμένοι όροι της καθολοιουμένης, που είναι πιο οικείοι. Οι όροι αυτοί αφορούν κυρίως λιθοξοικά εργαλεία, όπου χρησιμοποιείται η ορολογία των λιθοξόνων τεχνιτών.

Θα θέλατε να μας δώσετε μερικά παραδείγματα χρήσης της νέας βάσης δεδομένων και ακόμη να μας μιλήσετε για τους μελλοντικούς σας προσανατολισμούς;

Η τράπεζα δεδομένων της τεκμηρίωσης του Ερεχθείου χρησιμοποιήθηκε κατά τη συγγραφή του τόμου της απόδοσης του έργου. Η υπόλοιπη εφαρμογή έχει έως τώρα αναπτυχθεί κυρίως στο πλαίσιο του κεντρικού αρχείου της ΕΣΜΑ και δεν έχει ακόμη πλήρως αξιοποιηθεί και δεξιά της δυνατότητας της. Οπιαδήποτε προηγούμενα, η νέα βάση δεδομένων έχει ειδικά σχεδιαστεί για να αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο παρακολούθησης και υποβοήθησης της εκτέλεσης των επεμβάσεων στα μνημεία. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από τις δυνατότητες της βάσης: άμεση παροχή πληροφοριών (και των σχετικών εικόνων) σχετικά με την υφιστάμενη φωτογραφική και σχεδιαστική τεκμηρίωση των μελών, παρακολούθηση των σταδίων των επεμβάσεων – αν δηλαδή αυτές έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη – στα υπό συντήρηση ή δομική αποκατάσταση μέλη, άμεση παροχή πληροφοριών σχετικά με τα ειδικά δομικά χαρακτηριστικά και τις φθορές των μελών, γεγονός που είναι ιδιαίτερα υποβοηθητικό στη σύνταξη των μελετών επεμβάσεων στα μνημεία.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την πλήρη εκμετάλλευση των ως άνω δυνατοτήτων της βάσης είναι η άμεση ηλεκτρονική καταχώριση των νέων παραγόμενων τεκμηρίων καθώς και του ημερολογίου των έργων επίποτου, στα εργοτάξια. Έως τώρα αυτό δεν έχει πραγματοποιηθεί, επειδή δεν υπήρχε δυνατότητα ηλεκτρονικής επικοινωνίας μεταξύ του κεντρικού αρχείου, στους πρόποδες της Ακρόπολης, και των τεχνικών γραφείων των εργατοετών πάνω στον Βράχο. Τώρα, με την εγκατάσταση ασύρματης επικοινωνίας μεταξύ του αρχείου και των εργοταξίων, που πρόσφατα ολοκληρώθηκε, αυτό καθίσταται εφικτό. Ήδη εδώ και επτά μήνες περίπου εφαρμόζεται επιτυχώς στο εργοτάξιο του έργου αποκατάστασης του ναού της Αθηνάς Νίκης, όπου υπάρχει υπεύθυνη για την τεκμηρίωση του έργου αρχαιολόγος, η κυρία Έλπι Λεμπιδάκη, η οποία και ενημερώνει επίποτου τη βάση. Επιπλέον έτσι θα ακολουθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση και τα άλλα εργοτάξια.

Βρισκόμαστε επίσης σε επικοινωνία με τη Διεύθυνση Αρχείου Μνημείων και Δημοσυστημάτων του ΥΠΠΟ και έχουν γίνει ορισμένες προκαταρκτικές συζητήσεις για την αξιοποίηση της εμπειρίας του Γραφείου Τεκμηρίωσης της ΥΣΜΑ, που έχει έως τώρα αποκτήσει, σε ενδεχόμενη προσαρμογή της βάσης, προκειμένου αυτή να χρησιμοποιηθεί για μια ευρύτερη εμπερίσταση των κλασικών αρχαιολογικών μνημείων, στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Διεύθυνσης.

Έως τώρα την Επιτροπή Ακρόπολης δεν έχει απασχολήσει, ως άμεση προοπτική, η διάθεση της Βάσης Δεδομένων σε ευρύτερο κοινό, όπως π.χ. διαμέσου του Διαδικτύου. Υπενθυμίζεται ότι είναι μία βάση δεδομένων, που έχει οργανωθεί κυρίως για εσωτερική, επιστημονική χρήση. Επιπροσθέτως διαχειρίζεται αδημοσίευτο επιστημονικό υλικό, και μάλιστα εν τη γενέσει του, γεγονός που συνεπάγεται τα γνωστά προβλήματα πνευματικής κυριότητας. Ο άμεσος στόχος του Γραφείου Τεκμηρίωσης της ΥΣΜΑ είναι η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων της βάσης με την επέκταση της συστηματικής χρήσης της στα τεχνικά γραφεία των εργατοετών των μνημείων Ακρόπολης.

Όσον αφορά την επικοινωνία με άλλες ανάλογες δραστηριότητες, φυσικά είμαστε πάντοτε ανοικτοί σε ανταλλαγή απόψεων και τεχνολογίας, στο πλαίσιο της καθιερωμένης επιστημονικής συνεργασίας.

Κατερίνα Χαρατζοπούλου

Αρχαιολόγος, Εξειδικευμένη στην Τεκμηρίωση

Βιβλιογραφία

- Μαλλούχου-Τυφάου, Φ., Αλεξόπουλος, Γ., Guimier-Sorbets, A.-M., «Conservation des monuments de l'Acropole: le traitement de la documentation», *Brises 15*, 2/1989 (1990), σσ. 86-88.
- Μαλλούχου-Τυφάου, Φ., «Η τεκμηρίωση των έργων αποκατάστασης των μνημείων Ακρόπολης, Δημοιοργία Τράπεζας Δεδομένων», 3η Διεθνής Συνάντηση για την Αποκατάσταση των Μνημείων της Ακρόπολης, Αθήνα, 31.3-2.4.1989, Πρακτικά, Αθήνα 1990, σσ. 230-235.
- Μαλλούχου-Τυφάου, Φ., «Documentation of the Restoration Project for the Acropolis Monuments. Creation of a Data Bank», στο J. Boardman, D. Kurtz, *Data and Image Processing in Classical Archaeology*, Πρακτικά (επιμ.) Διεθνούς συνεδρίου, Ravello, 3-4 Απριλίου 1992, σσ. 21-22.
- Μαλλούχου-Τυφάου, Φ., «Η τράπεζα δεδομένων της ΕΣΜΑ. Αρχείο 1989-1994», 4η Διεθνής Συνάντηση για την Αποκατάσταση των Μνημείων της Ακρόπολης, Αθήνα, 27-29.5.1994, Πρακτικά, Αθήνα 1995, σσ. 185-189.
- Μαλλούχου-Τυφάου, Φ., Αλεξόπουλος, Γ., «Η βάση δεδομένων της τεκμηρίωσης των αναστηλτικών εργασιών στην Ακρόπολη», ανακοίνωση στο συνέδριο Εφαρμογές προηγμένων τεχνολογιών στην αρχαιολογία έρευνα και τη διδασχία των αποτελεσμάτων της, Ρέθυμνο, 26-28 Μαΐου 2000 (πρακτικά υπό έκδοση).
- Μαλλούχου-Τυφάου, Φ., *Η αναστήλωση των αρχαίων μνημείων στη Νεώτερη Ελλάδα (1834-1939)*, Αθήνα 1998 (σύνταξη παρουσίαση: Αρχαιολογία 78 [Μάρτιος 2001], σ. 108).
- Guimier-Sorbets, A.-M., *Les bases de données en Archéologie. Conception et mise en œuvre*, Παρίσι 1990.